derit expedire ¶ Congrue tamen ſenior verecundātes
forte: vel nimium abſtinentes iuniores inuitat. Sa-
por ⁊ potagium preguſtata. viliũ quoq; ſeu quorũlī
bet ciborꝝ reliquie: vt ouum vnũ tantillũ ve pitancie
ſi ventre iā ſatiato ſuperſit: indecenter commenſali
bus maxime ſeniorib⁹ ingerũt. ¶ Encenia p menſā
nō mittant. A fragmentis et reliqͥs caueāt: ſ; de pa
ne et aliis ita ſibi prouideant menſurate vt coram ſe
vix micas relinquant. In potagio tñ aliquid inter-
dũ honeſte relinquũt. id ſibi paupeꝝ ⁊ tempātie gra
tia ſubtrahentes. Verꝝ ⁊ ſi quid forte relinquere nō
tñ vt paterfamilias ad erogandum cōgerere permit
tũtur. Pro ſociis aut vix aut nũq; maxie circa fine;
refectiōis panem vel aliud ſcindāt: aut potũ ī cipho
ponāt. niſi ſalte; q̄tũ ipſi ſoli comedere vel bibere va
leāt. ſi aliȷ̃ qͥbus hec offerũt nō acceptant. Nunq; pro
bucella vt dicit panem tunc integrũ ſcindũt: preſer-
tim ſi apud ſocios fractũ inueniāt. Si ciphũ commu-
ne; habuerit qui voluerit bibere nō amplius de po-
tu apponat q̄ poſſit bibere vna vice. Inter reliquias
que aliquando fiunt inutile aliquod vel nociuum vt
que de mice ouo caſtaneaq; proiicimus alieq; huiuſ
modi nullo modo relinquant. Aurilegos vel aues
ad menſam non paſcant: cũ nec refectorio debent ſu-
ſtineri. Poſſũt cũ dictis: ſimilia circa comeſtiōe; at-
tendi. Verũ tñ ſũt nonnulla q̄ l; communiter vicioſa
putentur interdum tamen domeſticos in ſpiritu ca-
ritatis ſine vicio exercentur.

¶ De diſciplina in opere manuali. Cap. xxii.

Ad diſciplinā circa exercitiũ operis manualis
quod v; manuali ope corporaliter excercetur
ſeru andam neceſſaria eſt diſcretio: diligentia et hone

ſtas. Et habēda diſcretio/circa opus/vt quod facien
dum eſt diſcrete fiat. Diſcernendum eſt primo/vt in
vtili operi/neceſſarium bono quoqꝫ melius:et melio-
ri optimū preferatur. Juuare fratrez cū īdiget mul-
tū vtriqꝫ operi peculiari prepōderat. Rurſū celebra
re volēti.iuuamen ſubtrahere maiorēqꝫ pluribꝰ aliis
offenſaz eſſe q̇s ambigat? Eſt enī diſcendū quod opꝰ
quo tempore fiat. Nōnulla ſiquidem ī feſtis diebus
non fierent/que in feſtis bene fieri pn̄t. ¶ Videtur in
operibus diſtinguenduz. Sunt eī exercitia quedam
que neceſſitati quotidiane inſeruiunt.vt eſt ciborum
preparatio neceſſariorum ad diem vtenſiliū coquine
ablutio ⁊ cōſimilia que omni tempore fieri ſolēt. Sūt
quedā alia que in diem alterā differri poſſunt vt eſt
ſcribere in quaterno tunica cum virgis excutere ca/
put abluere.ceteraqꝫ alia a quibus eſt diebꝰ dn̄icis
et feſtis precipuis ab abſtinenduz ob ſacri reuerenti
az temporis. Feſti nāqꝫ dies ꝑ honeſtū quietis ociu ſ
alii vero dies per laboris debiti exercitiuz honoran-
tur. De quo hugo. Quantuz īquit addit decoris die-
bus feſtiuis quies vocationis:tantū ornamenti con-
fert ceteris diebus ſtudium boni operis:ita vt ī illis
quiſquis noluerit eſſe quietus index ſit ſue vanita-
tis ⁊ in iſtis qui non fuerit laborioſus teſtis pigritie.
Carnales ſiquidem mētes ne vel in illis diebus quie
ſcant vanitas exagitat. Ne vel in iſtis in bono ope-
re ſe exerceat pigritia ligat. Deinde quaſi concludēs
ſubiungit. Quapropter non negligenter habenda ē
in bono opere diſcretio temporum:quia ſicut malum
opus nullo tempore laudabile eſt.ita etiā bonū opus
quodāmō rephēſione dignū iudicat̄ ſi tp̄e oportuno
factū nō eſt. Diligētia ī ope ex prōptitudine opātis

et deuota fideliq3 opandoꝝ executiōe dignoſcit᷑. Dili
gētie hmōi ꝓmptitudo nō in ope manuū tantū īmmo
ī ꝯuentuali quoq3 maxie locū h3. Quicq̄d pertinet
ad cōuentu3 id p̄cipue diligentie ſtudio eſt agendu3.
Sint ergo p̄cipue ad cōuentualia exequēda ꝓmptiſ
ſimi. Nunq̄3 tarde ad op⁹ dei vel ad mēſa3 occurrāt
Vñ ſctūs bn̄dictus. Ad horā diuini officij mox vt au
ditū fuerit ſignū relictis oib⁹ q̄ in manib⁹ fuerit ſum
ma cū feſtinatione curratᷓ. cū grauitate tñ. vt nō ſcur
rilitas inueniat fomitē. Ergo nichil opi dei p̄ponatᷓ
Ad menſā aūt q̇ p negligētiā occurrerit añ verſum
vt ſil᷑ oēs dicāt verſum ⁊ orent et ſub vno omnes ad
mēſā accedāt q̇ p negligentiā aut viciū non occurre
rit. ⁊ ſic vſq3 ad ſcd̄a3 vicē correpꝰ emēdare neglexe
rit iuxta ipi⁹ ſcti decretū a cōis eſt mēſe ꝑticipatione
arcēd⁹. vt ſol⁹ a ꝯmūi ꝯſortio ſeq̄ſtrat⁹ reficiat ſua et
de vino ſi fuerit habitur⁹ portione ſublata. Digne q̄
dē a ꝯmūi refectioe repellitᷓ q̇ ſe p viciū a ꝯmūi oōne
ſecludit. Abſit a ſeruis dei viciose hui⁹ conſuetudis
turpitudo. vt ꝯuentuale aliq̄d diuinum p̄ſertī3 offi-
cium alteri⁹ pretextu cuiuſlibet tardo acceſſu vel ci-
tiore abſceſſu ꝓpter opera dehoneſtent. Vt enim tar
dus acceſſ⁹ ſic ante horā receſſ⁹ ſine graui p̄ſumpt⁹
neceſſitate arguitur. Impatientis ⁊ vani ſignum eſt
hois in communib⁹ āticipare receſſū nec op⁹ dei poſ
ſe ī choro fine etn⁹ expectare. Si monachū ſācto nar
rāte gregorio poſt ꝯpletu3 officium continuo rece-
dentē viſus ē demu3 ab oratorio retrahere q̄d de his
q̇ nec ipſi⁹ expletionē officij p̄ſtolātᷓ. Haud dubium
ꝯuentualis vbilibet decorē ītegritatis negligere in
excuſabile prorſus remiſſionis eſt viciu3. Ad vicium
aūt vix occaſio deerit ſi q̄libet admittatᷓ. Omnes

deniqꝫ fratres / laboꝛes non ex ſola cõſuetudine vt vi
tula effraim docta diligere triturã ſed ex animi deuo
tione ſectent̃. vt in cõibus ſit feruoꝛis affectio ſpecia
lis. ¶ Cõuentualẽ vitã vt ſãctiſſimam imo angelicã to
to affectu animi ãplexãtes / et tã cõtinua ꝙ deuota
ꝑſecutione adhereãt. ¶ Quãtũ ad officiũ mẽſaꝝ ⁊ alia
vix niſi coacti a cõuentꝰ cõgregatiõe recedãt. ¶ Tãtã
deus cõuenti efficatiã cõtulit bonitatis: vt ibi aug-
mentũ ſuſcipiat boni. bonus aut veniam mali / malus
Multa in cõuentu bona preſentibus cõferũtur abſẽ
tibꝰ ſubtrahũtur. Saul ad cõuentũ pſalentiũ ꝓphe
taꝝ accedẽs ꝓpheta efficit̃ / extra cõuẽtũ factꝰ ꝑuer
tit̃. Thomas diſcipuloꝝ abſens ꝯuẽtui viſi õis dñice
ꝯſolatõe fraudat̃ / quã ad collegiũ reuerſus aſſequi
tur. Diſcipl'i parit' ꝯgregati ſp̃z ſctm̃ accipiũt. In cõ
uẽtu dñs habitat ⁊ reqeſcit. Ibi deuotos quoqꝫ vbe
riotis gr̃e pabulo refocillat. Ibi ꝙ plures negligen
tie ꝑſonales i diuio marie officio ſubrepẽtes ꝯgrega
tiõis cõmunione ſupplẽtur. Ibi quod ſuis quiſqꝫ nõ
põt alioꝝ meritis obtinere meretur. Cetera licet ad
maioꝛa domꝰ officie vcꝫ hoſpitalarie / refectoꝛii / infir
marie lectionis ad menſam et hmõi pꝛincipaliter et
cõtinue fienda nouicios fratres aſſumere ꝓuida re
ligionis cõſuetudo non habet. Si tñ qñ cõtingat eis
aliquod hmõi officioꝛũ vel ad hoꝛã committi magnã
debẽt deuotionem ſuſcipere eſt ad illud faciendũ mã
ſuete violenter acceptabiliter integre ac circũſpecte
magnã debẽt diligentiã adhibere. Manſuete hoc eſt
ſine murmure et diſplicentie ſigno. Fili (ait ſapiens)
in mãſuetudine opera tua ꝑfice. ¶ Eſt in ope bono
neceſſaria ſtrẽnua voluntas: de qua ſapiẽs dicit. In
operibus tuis eſto velox. Velocitas hec maturitas

non remouet grauitatez ſed vicium tarditatis exclu
dit. Eſt etiam acceptabiliter operādū3 vt q̄bus mi-
niſtratur/ prout honeſte fieri poterit ſatiſfiat. Opta-
bat apoſtolus et orari rogabat/ vt oblatio ſua fieret
acceptabilis in hieruſalem ſanctis. Magnus ꝑfect9
eſt et cuius miniſterio multi leti facti/ deum laudant
Integritas in ope bono requiritur vt nō diminute/
non ad euaſionez vel quaſi ad locū/ ſed ꝑfecte vt res
exigit fiat. Circūſpectio in obſequijs ꝓut officiorum
req̄rit varietas eſt habēda: qđ ꝑ exemplū in vno offi
cio melius patet. Si qn̄ refectorii vicē gerāt q̄ mini-
ſtrando fuerint tp̄e cōgruo ⁊ mō debito p̄parata mi
niſtrent: et religioſe diſtribuant. ne in menſa defectus
vel circa miniſterium ſuuz min9 expediēs aliqđ acci
dat ꝓuiſurum. Miniſtrent itaq3 neceſſaria tempeſti
ue. Turpe eſt ſi propter vnius defectum tota congre
gatio expectet. Sic igit̄ omnia ſiue fructus ſiue ſa-
pores ſic et aliac omedentibus congrue apponenda
priuſq̄3 fratres ad mēſam intrauerint prouide appo
nant. Cōferendorū collatio ſucceſſiua cōuentum ſe-
pi9 detinet ⁊ id quidez imputandū negligentie mini
ſtroꝝ. ¶ Ad menſa3 vero quicquid apponitur prepa
ratum vt decet reficientibus offeratur. Nuces ſi dan
de fuerint prius frangāt̄. Herbe crude ſi apponēde
fuerint mūdēt̄ ⁊ ſic de alijs obſeruet̄. De omnibus
que apponuntur ſua cuilibet ſi fieri poteſt portio ſin
gulariter tribuat̄. Sunt rurigene qui nec a prelatis
diſcreta vel a ſenioribus aut extraneis forte diſtin-
guant. Cōmunia maxime vt ſal et aqua menſe non
deſint que in primis prouidus miniſtrator apponit.
Aqua non ſolum ꝓ temperando vino immo ſepe ꝓ
alijs neceſſaria i mēſa. Coclearia quoq3 ſūt ad oē po

tagiũ oportũa ne cũ digito piſcari oporteat ⁊ ne ſuꝑ
ta hugonē in eodē iure ⁊ manꝰ ablutionē et ventris
refectionē videat̄ querere. Aurilegos vel aues q̄ te
nent̄ alicui contra araneas nullatenus eē in refecto
rio dū fratres reficiūt patiant̄: nec eīn hoc eſt expedi
ens vel bone vatū. ¶ Sic et in aliis circa iſtd vl' alid
qdcūqꝫ ſibi impoſitū officiū ſint intenti. Scriptū eſt
eīn. Cūcta cū diligētia facite. ⁊ iteꝝ. Agite diligēter
et erit dn̄s vobiſcū in bonis. Si ageris in timore dei
fideliter in corde pfecto. Honeſtas in opatiōe ſeruat̄
ſi oīa q̄ agunt̄ cum maturitate ac religioſitate qua
dā exerceant̄ ⁊ in oībus nitor inueniatur mūdicie.
hoc enim religioſum maxime decet.

¶ De diſciplina in inceſſu. Ca. xxiii.

Diſciplinā circa inceſſuꝫ/penes modū et diſcre
tionem in ambulādo conſiderēt. Honeſtus eīn
modus requirit vt nō impetuoſis et fractis greſſibꝰ
ambulent: nec erecta ceruice nō ꝓminēti pectore ſeu
etiā inclinato ſuꝑ humerū capite aut vagabūde pē
dētibus manibꝰ q̄ oīa vel leuitatē vel ſuperbiam vel
remiſſioneꝫ vel ypocriſim ſapiūt. ¶ Debēt etiā ī eun
do diſcretionē habere ne de illoꝝ nūero cēſeantur de
quibus dicitur per ꝓphetam. Nō eſt iudiciū in greſſi
bus eorum. In eoꝝ greſſibus non inuenit̄ iudiciū q̄
eundo neceſſitateꝫ vl' ordinē nō attēdunt. Neceſſitas
diſcurſū inutileꝫ ordo inordinatiōis cōfuſionem ex
cludit. Diſcurſuꝫ igitur per domū per ortum ⁊ extra
domum qui magnum eſt inſtabilis mētis iudicium
caute vitent. In domo ne ſcilicet officinas de loco ad
locum de fratre ad fratrem inutiliter euagentur aut
loca rumoribus audiendis vel collocutionibus aper
ta frequentent ſed in locis ſibi conceſſis vt ſunt ec